

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Ministerstva vnitra

**Proces tvorby a vydávání obecně
závazných vyhlášek obcí –
místní poplatky**

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Odbor veřejné správy,
dozoru a kontroly

Přehled obsahu příspěvku:

- Prezentace oddělení dozoru Plzeň – Karlovy Vary ve vztahu k poskytované metodické pomoci
- Proces tvorby a vydávání obecně závazných vyhlášek obcí – místní poplatky
- Nejčastější nedostatky obecně závazných vyhlášek obcí o místních poplatcích
- **Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly MVČR**
- **Oddělení dozoru Plzeň – Karlovy Vary**
- **JUDr. Olga Petříková, LL.M., vedoucí oddělení**

Prezentace oddělení dozoru v Plzni ve vztahu k poskytované metodické pomoci

- Nová řada metodických materiálů MVČR k problematice tvorby a aplikace obecně závazných vyhlášek
- Metodická doporučení v tištěné podobě k dispozici v místě setkání, dále dostupné na internetové stránce odboru veřejné správy, dozoru a kontroly MVČR
- **<http://www.mvcr.cz/odk>**
- Na této stránce i další související metodické materiály
- Např. doporučení k odměňování členů zastupitelstva obce, zasedání zastupitelstva obce, k jednacím řádům zastupitelstva obce

K procesu tvorby a vydávání OZV

- **Pojem obecně závazná vyhláška**
- Čl. 104 odst. 3 Ústavy ČR (pravomoc obce vydávat OZV)
- Čl. 4 odst. 1 Listiny (ukládání povinností pouze na základě zákona, v jeho mezích)
- §10 zákona č. 128/2000 Sb. (konkretizace oprávnění vydávat OZV)
- §35 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. (vymezení základního rozsahu samostatné působnosti obce)

K procesu tvorby a vydávání OZV

- OZV může nabýt účinnosti dříve než 15-tým dnem (vyžaduje-li to naléhavý obecní zájem)
- **Zánik platnosti a účinnosti**
- Zrušení OZV jen ZO
- Formou jiné OZV o zrušení OZV
- **Novelizace**
- Změna OZV jen ZO
- Formou jiné OZV
- Platí stejně i pro přílohy OZV (nedílná součást OZV)
- Oprava tiskové chyby (záznam)

Evidence OZV

- § 12 odst. 4 a 5 zákona č. 128/2000 Sb.
- Povinnost pro každou obec vést evidenci OZV
- Povinné údaje – odst. 4
- Jedna číselná řada pro OZV a nařízení
- Formální a legislativně-technické náležitosti
- Odvozeny z legislativně-technických zvyklostí uvedených v legislativních pravidlech vlády
- OZV terminologicky přesná, jednotná, srozumitelná

Další formální náležitosti OZV

- **Podpis** starosty a místostarosty
- **Absence podpisů**
- K povinnosti opatřit OZV **razítkem obce** (žádný předpis to neukládá)
- **Ke kulatému razítku se státním znakem**

Oblasti možné úpravy

- § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb. (stanovení povinností k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku)
- § 10 písm. b) zákona č. 128/2000 Sb. (stanovení povinností pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků)
- § 10 písm. c) zákona č. 128/2000 Sb. (stanovení povinností k zajišťování udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství)

Oblasti možné úpravy

- § 130 zákona č. 128/2000 Sb. (územně členěná statutární města upraví své vnitřní poměry statutem)
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (požární řád a stanovení podmínek k zabezpečení požární ochrany při akcích s větším počtem osob)
- **Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (druhy poplatků, konkrétní sazby, osvobození ...)**
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii (zřízení, zrušení obecní policie)

Oblasti možné úpravy

- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání (trvalé označování všech psů v obci, pravidla pro pohyb psů na VP)
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí (možnosti osvobození určitých pozemků od daně, zvýšení koeficientu u daně z nemovitosti)
- Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku (stanovení cen stavebních pozemků v cenových mapách)
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (nařízení formou OZV deratizace)

Oblasti možné úpravy

- Zákon č. 185/2000 Sb., o odpadech (systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování KO, systém komunitního kompostování, poplatek za komunální odpad)
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (stanovení školských obvodů)
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jin. látkami

Oblasti možné úpravy

- (stanovení zákazu kouření na veřejně přístupných místech, stanovení omezení či zákazu na určitých místech prodeje, podávání a konzumace alkoholických nápojů)
- Zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřictví (technické mapy)

Dozor nad vydáváním a obsahem OZV

- ust. § 12 odst. 6 zákona č. 128/2000 Sb. (povinnost obcí zaslat neprodleně po dni vyhlášení OZV MVČR)
- ust. § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zasílání prostřednictvím datové schránky)

Dozor nad vydáváním a obsahem OZV

- OZV regulující provozování loterií zasílat navíc MFČR
- OZV o stanovení cen pozemků navíc MFČR
- OZV stanovující výpočet daně z nemovitostí navíc správci daně
- Nařízení obce zasílat po dni jeho vyhlášení krajskému úřadu

Místní poplatky

- **Poplatek** – místní daň
- **Fiskální funkce** (zvýšení objemu příjmů obecního rozpočtu)
- **Regulační funkce** (nežádoucí rozšiřování stánkového prodeje, chovu psů v určitých lokalitách či bytech)
- **Obec – subjekt, který stanoví výši daňové sazby a daň si sám spravuje**
- **Obec – dostatečné personální a finanční zajištění pro výkon správy místních poplatků**

Prameny práva pro oblast místních poplatků

- **Ústavní zakotvení:**
- **Čl. 101 odst. 3 Ústavy** (právo ÚZS mít vlastní majetek, hospodařit dle vlastního rozpočtu)
- **Čl. 11 odst. 5 LZPS** (daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona)
- **Čl. 104 odst. 3 Ústavy** (zastupitelstvo může v mezích své působnosti vydávat OZV)
- **Hmotně právní úprava:**
- **zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění**
- **Procesně právní úprava:**
- **zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění**
- **zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění**
- (lex specialis)

Zavedení a podrobnosti výběru poplatku

- **Zákonný základ pro zavedení poplatku** - § 1 zákona o místních poplatcích
- **Zde taxativní výčet místních poplatků**, které v §§ 2 až 10c zákona o místních poplatcích podrobně specifikovány
- **Žádné jiné místní poplatky než v tomto zákoně uvedené vybírat nelze**
- Z hlediska tvorby OZV **nejdůležitější § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích**
- Určuje podstatné náležitosti OZV

Zavedení a podrobnosti výběru poplatku

- **Podstatné náležitosti OZV:**
- **předmět** poplatku
- určení **poplatníka** (příp. plátce)
- konkrétní **sazba**
- **splatnost** poplatku
- u MP za VP **určení míst**, které v obci podléhají zpoplatnění

Zavedení a podrobnosti výběru poplatku

- **Další náležitosti OZV:**
- **ohlašovací povinnost** - dle ust. § 14a zákona o místních poplatcích
- kromě údajů dle výše uvedeného zákonného ustanovení může OZV stanovit povinnost uvést **další údaje, které jsou rozhodné pro stanovení výše poplatkové povinnosti**
- stanovení **úlevy, příp. osvobození**

Zavedení a podrobnosti výběru poplatku

- **Subjekt poplatku (poplatník):**
- **FO nebo PO, která je podle právního předpisu povinna platit**
- FO a PO držitelé psů
- FO na rekreačním nebo lázeňském pobytu
- FO a PO užívající veřejné prostranství zvláštním způsobem
- FO a PO pořádající kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce, na které se vybírají vstupné
- FO a PO, ubytovatelé (z využití ubytovací kapacity)
- FO a PO za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst
- FO u MP za KO - § 10b zákona o místních poplatcích

Zavedení a podrobnosti výběru poplatku

- FO a PO, vlastníci stavebního pozemku za jeho zhodnocení možností připojení na vybudovanou vymezenou infrastrukturu v obci (vodovod a kanalizaci)
- **Plátce:**
- FO a PO, ubytovatelé u poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt, jsou povinni uvedený poplatek ve stanovené výši vybrat od poplatníků (FO), kteří přechodně za úplatu pobývají v lázeňských místech či v místech soustředěného turistického ruchu

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- Podle ustanovení § 10b odst. 1 zákona o místních poplatcích je **poplatníkem:**
- **a) fyzická osoba,**
- 1. která má v obci trvalý pobyt,
- 2. které byl podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo přechodný pobyt na dobu delší než 90 dnů,
- 3. která podle zákona upravujícího pobyt cizinců na území České republiky pobývá na území České republiky přechodně po dobu delší 3 měsíců,

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- **b) fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu** určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba.
- Zákon o místních poplatcích tedy rozlišuje **dvě skupiny poplatníků**. U první skupiny poplatníků je existence poplatkové povinnosti **vázána na pobyt v obci**, u druhé **na vlastnictví nemovitosti na území obce**.

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- Obec je povinna toto ustanovení **převzít v celém jeho rozsahu.**
- V případě, že má obec zájem **určitou skupinu poplatníků osvobodit, doporučuje metodika toto osvobození provést formou výslovného osvobození,** nikoliv úpravou (zúžením zákonného zmocnění či vynecháním některé ze skupiny nebo podskupiny zákonem vymezeného okruhu poplatníků) zákonného vymezení okruhu poplatníků přejímaného ze zákona o místních poplatcích.
- Při využití institutu osvobození nebo úlevy od poplatku je nezbytné, aby **obec respektovala ústavní princip zákazu diskriminace.**

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- **Sazba poplatku je dvousložková a tvoří ji:**
- **dle ustanovení § 10b odst. 5 písm. a)** zákona o místních poplatcích částka se stanovenou **horní hranicí 250,- Kč** za osobu a kalendářní rok. Výši této částky stanoví obec libovolně dle svého uvážení, aniž by ji v obecně závazné vyhlášce zdůvodňovala.
- **dle ustanovení § 10b odst. 5 písm. b)** zákona o místních poplatcích částka, kterou zastupitelstvo obce stanoví ve výši naposledy známých (v době schvalování obecně závazné vyhlášky) nákladů obce na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za „*předchozí kalendářní rok*“ (viz dále) rozpočítaných na všechny poplatníky. Zákonem **stanovený limit 750,- Kč** za osobu a kalendářní rok.

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- Vzhledem k proměnlivosti nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu je obvykle nezbytné každoročně druhou složku poplatku upravit změnou (novelizací) nebo vydáním zcela nové obecně závazné vyhlášky. Pokud však samozřejmě sazba poplatku již dosahuje povolené maximální výše, resp. rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu se oproti předchozímu roku nemění, obecně závaznou vyhlášku není nutno a ani nelze za účelem navýšení této složky sazby poplatku měnit. **Rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu na osobu však musí obec provádět každoročně a i v případech, kdy se výše poplatku nemění a obecně závaznou vyhlášku není třeba novelizovat, musí být schopna rozúčtování nákladů na příslušný kalendářní rok doložit.**

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- **Osvobození a úlevy od poplatku**
- Dle ustanovení § 10b odst. 3 zákona o místních poplatcích je od místního poplatku KO **osvobozena fyzická osoba dle § 10b odst. 1 písm. a) zákona o místních poplatcích (poplatník z titulu pobytu v obci), která je:**
- umístěna do dětského domova pro děti do 3 let věku, školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči na základě rozhodnutí soudu nebo smlouvy,

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- umístěna do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zákonného zástupce dítěte nebo nezletilého nebo
- umístěna v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory, domově se zvláštním režimem nebo chráněném bydlení.

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- Vlastní úlevy nebo osvobození od poplatku
- V obci se totiž mohou nacházet různé skupiny poplatníků, jejichž rozdílné podmínky a potřeby v rámci obce má obec možnost tímto způsobem zohlednit
- Pokud tedy obec chce dosáhnout rozdílné výše výsledné sazby poplatku pro některé skupiny poplatníků (např. ze sociálních důvodů), lze tak učinit zejména využitím úlev nebo osvobození.

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- Pokud se obec rozhodne určitou skupinu poplatníků osvobodit, musí tak činit nediskriminačním způsobem. Tomuto požadavku dle našeho názoru odpovídá např. osvobození osob, které jsou sice v obci hlášeny k pobytu, nicméně dlouhodobě žijí mimo její území a žádný odpad tak fakticky neprodukují
- V případě, že se obec rozhodne poskytnout úlevu či osvobození celé jedné zákonem vymezené skupině poplatníků (poplatníci s pobytem v obci anebo vlastníci celoročně neobydlených nemovitostí), musí mít k takovému postupu legitimní a akceptovatelné důvody, které musí být v případě potřeby schopna doložit

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- V této souvislosti upozorňujeme, že dle názoru Kanceláře veřejného ochránce práv jsou obecně závazné vyhlášky, stanovující osvobození či úlevu pouze jedné skupině poplatníků, nezákonné.
- Změnu údajů uvedených v ohlášení je poplatník povinen dle ustanovení § 14a odst. 3 zákona o místních poplatcích oznámit správci poplatku do 15 dnů ode dne, kdy nastala.
- Jedná se o lhůtu stanovenou zákonem, obec musí tuto zákonnou lhůtu v obecně závazné vyhlášce respektovat, není oprávněna ji stanovit jinak.

OZV o místním poplatku za komunální odpad

- **Dle § 16a zákona o místních poplatích je možné prominutí místního poplatku** za svoz KO z důvodu odstranění tvrdosti právního předpisu, a to na žádost poplatníka a v případech, kdy to lze s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit
- K prominutí je **příslušný obecní úřad**, nikoli zastupitelstvo obce
- Rozhodnutí je nutné **zveřejnit na úřední desce obecního úřadu**

OZV o místních poplatcích

- **Dle § 16b zákona o místních poplatcích je možné prominutí** místního poplatku nebo jeho příslušenství z moci úřední zcela nebo zčásti při mimořádných, zejména živelných událostech.
- **Zde jde o možnost prominutí u všech místních poplatků.**

K OZV o místních poplatcích

- **Častá pochybení:**
- **Omezování formy ohlašovací povinnosti** v rozporu s § 71 daňového řádu
- Omezování **způsobu úhrady** místního poplatku v rozporu s § 163 odst. 3 daňového řádu
- Stanovení **odlišné lhůty pro ohlášení změn** než stanoví zákon (do 15 dnů)

K OZV o místních poplatcích

- **Omezování důkazních prostředků** pro prokázání vzniku nároku na osvobození či úlevu od poplatku (§ 93 odst. 1 daňového řádu)
- U místního poplatku z lázeňský nebo rekreační pobyt **rozšiřování údajů uváděných v evidenční knize**, stanovení povinnosti předkládat evidenční knihu ke kontrole správci poplatku
- U místního poplatku za VP **stanovit další způsoby užívání veřejného prostranství** než, které uvádí zákon

K OZV o místních poplatcích

- **Neurčité vymezení zpoplatňovaného veřejného prostranství**
- Stanovení **sazby nad rámec** zákona
- Místní poplatek ze vstupného (stanovení povinnosti předkládat ke kontrole vstupenky správci poplatku)
- Místní poplatek z ubytovací kapacity (rozšiřování údajů uváděných v evidenční knize, předkládání evidenční knihy ke kontrole správci poplatku)

K OZV o místních poplatcích

- Místní poplatek za provoz systému (stanovení **sazby v rozporu se zákonem**, rozúčtování nákladů předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu v rozporu se zákonem)
- Poplatek za komunální odpad (**neurčení způsobu stanovení sazby**, zda na jednotlivé nemovitosti nebo podle počtu uživatelů bytů)

Častá pochybení v OZV

- Číselná řada právních předpisů **není uzavírána** koncem každého kalendářního roku
- Obec ve své evidenci **neuvádí** již zrušení právní předpisy
- Právní předpisy vydané obcí a jejich evidence **není přístupná** na obecním úřadu každému
- **Změny OZV** jsou prováděny **pouze formou usnesení** a nikoliv OZV
- **OZV obce nezasílají MVČR**
- **Nevedení evidence** právních předpisů obce

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

- Děkujeme za pozornost
- Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
- Oddělení dozoru Plzeň – Karlovy Vary
 - JUDr. Olga Petříková, LL.M.
 - dozorpm@mvcz.cz

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Náměstí Hrdinů 3
140 21 Praha 4

Telefon: 974 816 411
974 816 429

Fax: 974 816 816

E-mail: odbordk@mvcz.cz

Web: www.mvcz.cz/odk

